

LEKSYKA

AKT PRAWNY

Akt spełniony legalnie, któremu prawo przyznaje określone skutki prawne.

ALIENACJA

W znaczeniu dosłownym, alienacja jest zrzeczeniem się własności lub praw poprzez sprzedaż albo darowiznę. W szerszym znaczeniu, jak rozumiane jest w prawie kanonicznym, pojęcie alienacji rozciąga się na wszelki akt, który może zmienić lub pomniejszyć sytuację majątkową osoby prawnej (por. Kan. 1295). Zawiera wymianę towarów, założenie i obowiązek hipoteki, gwarancji, zastawu, wyrzeczenia się jakiegoś prawa, dziedzictwa czy darowizny, itd.

APROBATA PAPIESKA

Decyzja kompetentnej władzy Kościoła, uznająca instytut życia konsekrowanego oraz jego podstawowy Kodeks lub Konstytucje.

AUTONOMIA WEWNĘTRZNA

Poszczególnym Instytutom przyznaje się «słuszną autonomię życia, zwłaszcza w zakresie zarządzania, dzięki której posiadają w Kościele własną dyscyplinę, a także zachowują własne dziedzictwo» (por. Kan. 586 §1).

CHARYZMAT

Dar Ducha Świętego udzielony jednej lub kilku osobom dla ogólnego dobra Kościoła. Mówi się właściwie o "charyzmacie" Założycieli i o "duchu" Zgromadzenia.

DEKRET

Propozycja ogłoszona przez Konwent Generalny i mająca moc normy prawnej aż do następnego Konwentu Generalnego.

DOBRA OSOBISTE

Każda Siostra Miłosierdzia zachowuje naturalne prawo do posiadania dóbr własnych pochodzących z dziedziczenia lub z innego tytułu prawnego, uznanego przez Zgromadzenie. W przedmiocie ich używania należy postępować zgodnie z Konstytucjami i Statutami.

DZIEŁA POBOŻNE

Wydatki świadczone na cele miłosierdzia i/lub na cele pobożne.

EGZEMPCJA

Mówi się, że jakiś Instytut posiada egzempcję, kiedy mając na uwadze większe dobro Instytutów oraz troskę o zabezpieczenie potrzeb apostolatu, Papież, na mocy swego prymatu obejmującego cały Kościół, może ze względu na wspólny pożytek wyjmować Instytuty życia konsekrowanego spod kierownictwa Ordynariuszy miejsca i poddawać je tylko sobie lub innej władzy Kościelnej (por. Kan. 591). Egzempcja zakłada większą autonomię odnośnie życia wewnętrznego i zarządzania w porównaniu z autonomią przyznaną wszystkim innym Instytutom. W sprawach dotyczących kultu i działalności apostolskiej, posłuszeństwo Biskupowi diecezjalnemu nie podlega dyskusji. Zgromadzenie cieszyło się egzempcją od czasu zatwierdzenia papieskiego w 1668 r. do 1946 r. 12 sierpnia 1946 r. Papież Pius XII udzielił Zgromadzeniu pełniejszej egzempcji, nadając Przełożonemu Generalnemu Zgromadzenia Misji podwójną władzę: zwierzchnią i jurysdykcyjną.

GŁOS BIERNY

Prawo, by być wybranym.

GŁOS CZYNNY

Prawo wyboru lub głosowania nad propozycjami.

IN ARTICULO MORTIS

Wyrażenie łacińskie oznaczające: "w obliczu śmierci".

INDULT

Pozwolenie udzielone przez Stolicę Świętą, będące całkowitym lub częściowym uchyleniem obowiązującej normy prawnej.

KONSTYTUCJE

Prawa przegłosowane na Konwencie Generalnym, regulujące życie Zgromadzenia i mające aprobatę Kościoła. Mogą być zniesione lub zmienione tylko przez Stolicę Świętą albo za jej zgodą.

KONSULTACJA

Jest to akt, poprzez który kompetentna władza prosi o zdanie odnośnie określonej sprawy osoby według swego wyboru lub wyznaczone przez prawo powszechne i własne. Zebrane wypowiedzi są jednym z elementów, pozwalających tejże władzy wyrobić sobie zdanie i powziąć decyzję, która wydaje się jej najbardziej zgodna z dobrem wspólnym.

KURIA GENERALNA

Zespół organów generalnych zarządzających Zgromadzeniem.

MIŁOŚĆ DUCHOWA

Pomoc siostrzana udzielona na osobistą prośbę albo podczas spotkania wspólnotowego, mająca na celu duchowy wzrost.

OSOBOWOŚĆ PRAWNA

Charakter, jakiego udziela prawo cywilne lub kościelne jakiejś instytucji lub grupie osób, co czyni z nich podmioty praw i obowiązków, zgodnie z brzmieniem tegoż prawa.

POMOCNICZOŚĆ

Myśl zawarta w tym pojęciu wyrażona jest w «Ecclesiae Sanctae» (II.18):«Przełożeni jakiegokolwiek stopnia otrzymali stosowne uprawnienia, ażeby nie mnożyć zbyt częstych i niepotrzebnych odwoływań się do władz wyższych".

POWIERZANIE URZĘDU

Działanie mające na celu obsadzenie urzędu lub funkcji przez wybór lub przez nominację.

PRAWO PAPIESKIE

Instytut jest na prawie papieskim, kiedy jest erygowany lub zatwierdzony przez Stolicę Świętą.

PRAWO POWSZECHNE

Całość praw dotyczących i obowiązujących cały Kościół, w tym Kodeks Prawa Kanonicznego.

PRAWO WŁASNE

Prawo własne Zgromadzenia: Konstytucje, Statuty i Dekrety dane przez kompetentne władze Zgromadzenia. W szerszym znaczeniu termin ten odnosi się do wszystkich dokumentów zatwierdzonych przez te władze.

PRZEŁOŻENI WEDŁUG PRAWA

Osoby, którym powierzono określony urząd w celu sprawowania władzy. (por. K.31).

RESKRYPT

Przez reskrypt należy rozumieć akt administracyjny wydany na piśmie przez kompetentną władzę wykonawczą, którym - zgodnie z jego naturą - na czyjąś prośbę udziela się przywileju, dyspensy czy innej łaski (por. Kan. 59 §1).

REWIZJA WSPÓLNOTOWA

Spotkanie wspólnotowe przeżywane jako dziękczynienie za światło Ducha Świętego, dzięki któremu każda Siostra uznaje swoje niewierności względem ducha i życia Siostry Miłosierdzia i prosi o przebaczenie. Jest okazją do przeżywania miłości duchowej.

To spotkanie wspólnotowe, odpowiednio przygotowane, może być włączone w czas modlitwy.

SPOSÓB KOLEGIALNEGO DZIAŁANIA NAJWYŻSZEJ WŁADZY

Procedura, poprzez którą decyzja jest wynikiem tajnego głosowania Przełożonej Generalnej wraz z jej Radą. Jest to jedyny przypadek, gdzie Przełożona Generalna głosuje.

STATUTY

Prawa przegłosowane na Konwencie Generalnym, które regulują życie Zgromadzenia i które mogą być zmienione lub zniesione tylko przez inny Konwent Generalny.

STOWARZYSZENIE ŻYCIA APOSTOLSKIEGO

Instytut, którego członkowie, bez ślubów zakonnych, realizują własny cel apostolski i prowadząc życie braterskie we wspólnocie, dążą do doskonałej miłości przez zachowanie Konstytucji. Wśród nich są stowarzyszenia, których członkowie podejmują rady ewangeliczne przez jakieś więzy określone w Konstytucjach (por. Kan. 731).

ŚWIECKI CHARAKTER ZGROMADZENIA

Cecha charakterystyczna, właściwa Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia.

Polega ona na tym, że Siostry Miłosierdzia przeżywają dogłębnie swoje całkowite oddanie się Bogu "w" i "dla" służby Ubogim według ducha Zgromadzenia i zgodnie ze stylem życia określonym przez Konstytucje i Statuty, w wierności zamiarom Założycieli.

UBODZY

Konwenty Generalne Sióstr Miłosierdzia postanowiły zachować użycie tego słowa, ponieważ ono "lepiej określa cechę zasadniczą tych, ku którym jest skierowane nasze powołanie i ponieważ jest to termin ogólny, określający wszystkie formy ubóstwa".

(Matka GUILLEMIN – 2.2.1968)

UPOMNIENIE SIOSTRZANE

Pomoc siostrzana udzielona w duchu ewangelicznym, mająca na celu poprawę zachowania lub postawy.

WIĘKSZOŚĆ BEZWZGLĘDNA

Liczba większa niż połowa obecnych wyborczyń (por. Kan. 119).

WIĘKSZOŚĆ WZGLĘDNA

Największa liczba uzyskanych głosów, choćby nawet była mniejsza od połowy liczby obecnych wyborczyń.

WIZYTACJA REGULARNA

Wizytacja, którą powinny przeprowadzać Przełożone wyższe osobiście lub przez delegatki we wszystkich Prowincjach i domach, zgodnie z Konstytucjami i Statutami i w czasie przez nie określonym.

Wizytacja regularna Prowincji dotyczy Wizytatorki i jej Rady, Sióstr Prowincji, dzieł i domów, które Przełożona Generalna (albo jej delegatka) uważa za stosowne zwizytować w porozumieniu z Wizytatorką.

WŁADZA BEZPOŚREDNIA

Jest to władza, która może być wykonywana bez żadnego pośrednictwa, stosownie do prawa własnego i powszechnego.

WŁADZA NAJWYŻSZA

Jest to władza, która w swym zakresie działa na najwyższym szczeblu, zgodnie z prawem własnym i powszechnym: np. Konwent Generalny ma w Zgromadzeniu najwyższą władzę, którą mu przyznają Konstytucje i Statuty, ale on sam podlega Stolicy Świętej (zwanej również Stolicą Apostolską).

WŁADZA WYKONAWCZA

To władza zarządzania, która pozwala na podejmowanie decyzji dla dobra Prowincji, zgodnie z Konstytucjami i Statutami, jak również zdolność udzielania Siostron Prowincji pozwoleń określonych przez prawo własne.

Władza wykonawcza Wizytatorki ogranicza się do płaszczyzny jej Prowincji i dotyczy wszystkich Sióstr Prowincji, które są jej winne posłuszeństwo.

Władza wykonawcza Przełożonej Generalnej, zawarta w wyrażeniu "władza bezpośrednia", odnosi się do całego Zgromadzenia i dotyczy wszystkich Sióstr Zgromadzenia, które są jej winne posłuszeństwo.

WŁADZA ZWYCZAJNA ZASTĘPCZA

Władza przywiązana z prawa do samego urzędu, ale wykonywana w imieniu osoby, która ją rzeczywiście posiada.

WSKAZANIA PROWINCJALNE

Wskazania lub ogólne linie orientacji w różnych sprawach, udzielone przez władzę prowincjalną.

WYBÓR

Akt, poprzez który w wyniku głosowania osoba zostaje wybrana na określony urząd lub odpowiedzialne stanowisko większością głosów bezwzględną lub względną, zgodnie z normami prawa powszechnego i własnego. Wybór stanowi ogólną praktykę w Kościele, jednak każdy wybór powinien być zatwierdzony przez władzę wyższą. W naszej praktyce, wyniki powinny być tajne, mając na uwadze ewentualność, gdyby z ważnego powodu, Przełożona była zobowiązana odrzucić wybór (por. Kan. 179).

ZAŁOŻYCIELE

Św. Wincenty a Paulo (1581-1660) został ogłoszony "Patronem wszystkich Działa Miłosierdzia" Brevem Papieskim "Cum multa" Papieża Leona XIII z 12 maja 1885 r.

Św. Ludwika de Marillac (1591-1660) została ogłoszona "Patronką wszystkich, poświęcających się dziełom społeczno-chrześcijańskich", dekretem "Omnibus Mater" Papieża Jana XXIII z 10 lutego 1960 r.

ZARZĄD BEZPOŚREDNI

Zarząd, który - zgodnie z Konstytucjami i Statutami - może być wykonywany bezpośrednio nad osobami, domami i prowincjami.

ZARZĄDZANIE W SYTUACJACH WYJĄTKOWYCH

- Odnośnie do «Zarządu» jest to zarządzanie, którego wymagają poważne okoliczności (wojna, rewolucja, trudna sytuacja polityczna...), uniemożliwiające normalne sposoby rządzenia, a zwłaszcza kontakty między Prowincją i Zarządem Generalnym.
- Odnośnie do «Administracji dóbr», jest to zarządzanie dotyczące aktów prawnych (alienacje, pożyczki...), które zmieniają lub mogą zmienić stały kapitał i wymagają odwołania się do władzy wyższej.